

Dyspersja pszczoły zadrzechni fioletowej *Xylocopa violacea* (Hymenoptera: Apidae) w Polsce

Dispersion of the carpenter bee *Xylocopa violacea* (Hymenoptera: Apidae) in Poland

TADEUSZ PAWLIKOWSKI¹, PIOTR OLSZEWSKI¹, ANETA SIKORA², MAGDALENA PRZYBYLIŃSKA³

¹ *Katedra Ekologii i Biogeografii
Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
87–100 Toruń, ul. Lwowska 1
e-mail: pawlik@biol.uni.torun.pl, thecla@wp.pl*

³ *Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
85–064 Bydgoszcz, ul. Chodkiewicza 30
e-mail: mprzybylinska07@gmail.com*

² *Stowarzyszenie Natura i Człowiek
54–206 Wrocław, ul. Legnicka 65
e-mail: aneta.sikora.up@gmail.com*

Słowa kluczowe: zadrzechnia fioletowa, *Xylocopa violacea*, Apidae, Hymenoptera, dyspersja, Polska.

Praca przedstawia raport o rozprzestrzenieniu zadrzechni fioletowej *Xylocopa violacea* (L.) w Polsce w odniesieniu do obecnego statusu rozmieszczenia tego gatunku na obszarze środkowej Europy. Stanowiska zadrzechni fioletowej odnotowywano od pierwszej połowy XX stulecia na obszarze pasm górskich, czyli wzdłuż przyjętej północnej granicy zasięgu oraz na Polesiu Lubelskim. Kolejne pojedyncze stwierdzenia pojawiły się dopiero na przełomie XX i XXI stulecia w Małopolsce i na Polesiu Lubelskim. W bieżącym dziesięcioleciu stwierdzono dynamiczne rozprzestrzenianie się gatunku w całym kraju. Rozproszenie ostatnio odnotowanych rekordów wskazuje na związek dyspersji gatunku z zalesionymi korytarzami ekologicznymi wzdłuż dolin rzecznych. W miejscach tych nie brakuje zarówno suchego drewna do zakładania gniazd, jak i roślin żywicielskich z rodzin bobowate (Fabaceae) i astrowate (Asteraceae). Dla rodzaju *Xylocopa* na obszarze Polski został opracowany klucz terenowy do oznaczania gatunków.